Zákon asimilační a o státním občanství

Návrh zákona č. 6 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 26. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 14 Občanské ústavy (nabývání a pozbývání občanství stanoví zákon schválený v referendu, nikdo nemůže být zbaven občanství proti své vůli) a čl. 51 odst. 1 písm. j) (prezident uděluje občanství za mimořádné zásluhy). Upravuje též vstup, pobyt a práci cizinců, azyl a imigrační limity. Vychází z autorových Definic č. 3 a 4, Hlavy 1 (čl. 29–30), Hlavy 2 (čl. 59) a Hlavy 4 (čl. 81) na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne …….. 20..

o státním občanství, pobytu cizinců a asimilaci (zákon asimilační)

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

a) nabývání a pozbývání státního občanství České republiky (dále jen „občanství“),

b) vstup, pobyt a výdělečnou činnost cizinců,

c) azyl a dočasnou ochranu,

d) asimilaci a integraci cizinců,

e) roční limity imigrace.

§ 2 – Zásady

(1) Občanství je trvalý právní svazek občana s vlastí a ostatními občany. Zakládá spoluvlastnictví vlasti a veřejného majetku a právo podílet se na rozhodování (čl. 9 a 17 Občanské ústavy České republiky, dále jen „ústava“).

(2) Nikdo nemůže být proti své vůli zbaven občanství (čl. 14 odst. 2 ústavy).

(3) Cizinec na území České republiky je povinen dodržovat ústavu a zákony; za jejich dodržování požívá přiměřené ochrany.

(4) Žádný cizinec ani cizí moc nesmí na území České republiky vykonávat moc nad občany.

ČÁST DRUHÁ – STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Hlava I – Nabytí občanství

§ 3 – Způsoby nabytí

Občanství se nabývá

a) narozením,

b) určením otcovství,

c) prohlášením ve třetí generaci,

d) udělením (naturalizací),

e) udělením prezidentem republiky za mimořádné zásluhy.

§ 4 – Narození

Narozením nabývá občanství dítě, jehož alespoň jeden z rodičů je ke dni narození dítěte občanem, bez ohledu na místo narození.

§ 5 – Určení otcovství

Je-li otcovství k dítěti, jehož matka není občankou, určeno souhlasným prohlášením rodičů nebo rozhodnutím soudu a otec je občanem, nabývá dítě občanství dnem určení otcovství.

§ 6 – Dítě bez státní příslušnosti

Dítě narozené na území České republiky, které by jinak bylo bez státní příslušnosti, nabývá občanství narozením.

§ 7 – Třetí generace

(1) Cizinec narozený na území České republiky, jehož rodič i prarodič zde měli nepřetržitý povolený pobyt, nabývá občanství prohlášením po dovršení 18 let, je-li bezúhonný a složil-li slib podle § 13.

(2) Prohlášení se činí na obecním úřadě obce trvalého pobytu; obecní úřad vydá osvědčení do 30 dnů.

§ 8 – Udělení (naturalizace) – podmínky

Občanství lze udělit cizinci, který

a) má na území České republiky povolený trvalý pobyt a pobývá zde nepřetržitě nejméně 10 let,

b) je bezúhonný a v posledních 10 letech nebyl odsouzen za úmyslný trestný čin,

c) prokáže znalost českého jazyka na úrovni B2 a složí zkoušku z ústavy, dějin a zeměpisu České republiky a z étosu ústavy,

d) se po celou dobu pobytu živil poctivou prací nebo podnikáním a nečerpal opakovaně dávky pomoci v hmotné nouzi,

e) dodržoval povinnosti vůči státu a obci,

f) prokáže asimilaci podle § 10,

g) získal souhlas obce podle § 11,

h) složil slib podle § 13.

§ 9 – Udělení – řízení

(1) Žádost se podává obecnímu úřadu obce trvalého pobytu, který ji předá Veřejné službě správní.

(2) Veřejná služba správní si vyžádá stanovisko zpravodajské služby a policie. Záporné stanovisko musí být odůvodněno; je-li odůvodnění utajeno, přezkoumá jej soud (čl. 7 odst. 3 ústavy).

(3) O udělení rozhoduje rozhodující úředník Veřejné služby správní do 180 dnů. Rozhodnutí podepisuje osobně.

(4) Proti rozhodnutí lze podat žalobu ke správnímu soudu.

Hlava II – Asimilace

§ 10 – Asimilace

(1) Asimilací se rozumí dlouhodobé a prokazatelné osvojení si jazyka, ústavních hodnot, zvyklostí a způsobu soužití v České republice a loajality k jejím občanům, ústavě, vlasti a státu.

(2) Asimilaci prokazuje žadatel zejména

a) absolvováním integračního kurzu jazyka a ústavy,

b) zapojením do života obce (zaměstnání, podnikání, spolky, dobrovolná činnost),

c) doporučením nejméně tří občanů, kteří žadatele znají nejméně 5 let.

(3) Kurzy integrace pořádá Veřejná služba správní ve spolupráci s obcemi; jsou bezplatné.

§ 11 – Souhlas obce

(1) O souhlasu s udělením občanství rozhoduje obec trvalého pobytu žadatele. V obci do 10 000 obyvatel rozhoduje zastupitelstvo, ve větší obci rada městské části nebo komise zastupitelstva.

(2) Na petici 10 % rozhodujících občanů obce se o souhlasu koná místní referendum podle zákona petičního a o referendech a anketách.

(3) Obec rozhodne do 90 dnů. Odmítnutí musí odůvodnit; nesmí jej odůvodnit rasou, náboženstvím, pohlavím nebo jiným diskriminačním důvodem.

Hlava III – Mimořádné zásluhy

§ 12 – Udělení prezidentem

(1) Prezident republiky může udělit občanství cizinci, který má významné a dlouhodobé zásluhy o zlepšení života občanů České republiky (čl. 51 odst. 1 písm. j) ústavy).

(2) Před udělením si prezident vyžádá kladné stanovisko zpravodajské služby; podmínky podle § 8 písm. a), c) a f) se nevyžadují.

(3) Prezident za rozhodnutí odpovídá osobně a jeho rozhodnutí se zveřejní s odůvodněním.

Hlava IV – Slib

§ 13 – Slib

(1) Nabytí občanství podle § 7, 8 a 12 je podmíněno složením slibu do rukou starosty: „Slibuji věrnost České republice a jejím občanům. Budu dodržovat Občanskou ústavu a zákony, ctít svobodu a důstojnost druhých a nikdy se nepodílet na moci cizích zájmů nad občany České republiky.“

(2) Slib se skládá veřejně na zasedání zastupitelstva.

Hlava V – Pozbytí občanství

§ 14 – Vzdání se občanství

(1) Občanství lze pozbýt jen vlastním prohlášením o vzdání se, je-li prohlašující současně občanem jiného státu nebo jím do 1 roku stane (čl. 14 odst. 2 ústavy).

(2) Prohlášení se činí u obecního úřadu nebo zastupitelského úřadu v cizině. Občanství zaniká dnem doručení prohlášení.

§ 15 – Opětovné nabytí

Bývalý občan, který se občanství vzdal, může je znovu nabýt prohlášením po 2 letech pobytu na území České republiky.

§ 16 – Více občanství

Nabytím cizího státního občanství občan své občanství nepozbývá. Na území České republiky se k cizímu občanství nepřihlíží.

ČÁST TŘETÍ – POBYT A PRÁCE CIZINCŮ

§ 17 – Druhy pobytu

Cizinec může na území pobývat

a) jako návštěvník nejdéle 90 dnů v období 180 dnů,

b) na dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání, podnikání, studia nebo sloučení rodiny na dobu nejdéle 2 let s možností prodloužení,

c) na trvalý pobyt po 5 letech nepřetržitého dlouhodobého pobytu, je-li bezúhonný, zabezpečený a ovládá český jazyk na úrovni A2,

d) na základě azylu nebo dočasné ochrany.

§ 18 – Pracovní povolení

(1) Cizinec smí vykonávat závislou práci jen s pracovním povolením. Pracovní povolení se vydá jen na místo, které nelze obsadit občanem nebo cizincem s trvalým pobytem.

(2) Zaměstnavatel odpovídá za to, že cizinec pracuje v souladu s povolením, a hradí náklady jeho případného vyhoštění.

§ 19 – Roční limity imigrace

(1) Národní rada předloží každoročně do 30. června Parlamentu návrh limitů pro udělení dlouhodobých a trvalých pobytů a pracovních povolení na následující rok.

(2) Parlament návrh projedná a předloží jej k celostátnímu referendu nebo anketě (čl. 22 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 ústavy); limity platí, schválí-li je občané, a to nezávisle na mezinárodních závazcích, které nebyly schváleny referendem (čl. 12 ústavy).

(3) Nebyly-li limity schváleny, platí limity předchozího roku.

§ 20 – Nemovitosti

Cizinec nesmí nabýt vlastnické právo k nemovitosti na území České republiky; nemovitost může pouze pronajmout (čl. 13 odst. 3 ústavy). Podrobnosti stanoví zákon o strategických veřejných zdrojích.

§ 21 – Povinnosti cizince

Cizinec je povinen

a) dodržovat ústavu, ústavní pořádek a zákony bez výjimek,

b) mít zdravotní pojištění,

c) ohlásit místo pobytu,

d) nevykonávat politickou činnost směřující k ovládnutí veřejné moci; právo shromažďovat se a vyjadřovat názor tím není dotčeno.

ČÁST ČTVRTÁ – AZYL A DOČASNÁ OCHRANA

§ 22 – Azyl

(1) Azyl se udělí cizinci, který je ve své zemi pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v Úmluvě o právním postavení uprchlíků.

(2) Nikdo nesmí být vyhoštěn do státu, kde by mu hrozilo mučení, nelidské zacházení nebo trest smrti.

§ 23 – Dočasná ochrana

(1) Osobám prchajícím z míst přímého ohrožení života lze poskytnout dočasnou ochranu na dobu nejdéle 1 roku s možností prodloužení.

(2) O poskytnutí dočasné ochrany skupině osob rozhoduje Národní rada; občané mohou rozhodnutí vetovat v referendu na základě petice.

(3) Dočasná ochrana nezakládá nárok na trvalý pobyt.

ČÁST PÁTÁ – NELEGÁLNÍ VSTUP A POBYT

§ 24 – Nelegální vstup

(1) Nelegální vstup na území je trestným činem; tím není dotčeno právo požádat o azyl.

(2) Cizinecká policie cizince, který vstoupil nebo pobývá na území nelegálně, zadrží, umístí do zařízení pro zajištění cizinců a zajistí jeho vyhoštění.

(3) Zajištění cizince delší než 48 hodin povoluje soud; celkově nesmí přesáhnout 180 dnů.

§ 25 – Vyhoštění

(1) Cizince, který byl odsouzen za úmyslný trestný čin nebo závažně porušil povinnosti podle § 21, lze vyhostit.

(2) O vyhoštění rozhoduje soud; cizinec má právo na tlumočníka a bezplatnou právní pomoc.

ČÁST ŠESTÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 26 – Dosavadní občané a pobyty

(1) Občané podle dosavadních předpisů zůstávají občany.

(2) Pobytová oprávnění a azyl udělené podle dosavadních předpisů zůstávají v platnosti do skončení doby, na kterou byly uděleny.

(3) Řízení zahájená přede dnem účinnosti tohoto zákona se dokončí podle tohoto zákona, je-li to pro účastníka příznivější.

§ 27 – Zrušovací ustanovení

Zrušují se zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

§ 28 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem šestého kalendářního měsíce následujícího po vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Ústava svěřuje úpravu občanství zákonu schválenému v referendu (čl. 14). Protože občanství v OIPD zakládá spoluvlastnictví vlasti a veřejného majetku a právo rozhodovat v referendech, autor klade důraz na to, aby jej získávali jen ti, kdo se skutečně a dlouhodobě sžili s občany. Zákon spojuje úpravu občanství s pobytem cizinců, azylem a imigračními limity do jednoho předpisu, jak navrhuje autor (Hlava 2 OIPD, čl. 59).

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Definice č. 4:** o občanství „může usilovat cizinec, který svým chováním, prací a loajalitou dlouhodobě a nade všechny pochyby dokáže plnou asimilaci“; občanství „ve třetí generaci“; prezident za zásluhy „po kladném dobrozdání BIS“ – § 7, 8, 10, 12.
- **Hlava 1 OIPD, čl. 29:** občanství po asimilaci a slibu; obce hlasují o přijetí – § 11, 13.
- **Hlava 2 OIPD, čl. 59:** zákon asimilační o návštěvách, pracovních povoleních, azylu, dočasném přijímání uprchlíků z míst přímého ohrožení a udělování občanství – části třetí a čtvrtá.
- **Hlava 4 OIPD, čl. 81:** limity imigrantů navrhuje Národní rada a schvalují občané v OIRA nezávisle na mezinárodním právu; cizinecká policie zajišťuje detenci a deportace – § 19, 24.
- **Definice č. 3:** jiné občanství nabyté narozením nebrání občanství ČR – § 16.

3. Odchylky od textů autora

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Občanství narozením	dítě „matky-ženy a otce-muže s občanstvím Čr“	stačí jeden rodič občan (§ 4)	Požadavek obou rodičů by vyloučil děti ze smíšených manželství; odporoval by rovnosti dětí (čl. 1 písm. f) ústavy, Listina).
Naturalizace	„až ve třetí generaci“	třetí generace prohlášením (§ 7) a vedle toho přísná naturalizace po 10 letech (§ 8)	Ponechává autorovu cestu třetí generace jako nárokovou; naturalizace po 10 letech je nejpřísnější lhůta, kterou připouští Evropská úmluva o státním občanství; děti bez státní příslušnosti musí občanství získat (§ 6).
Rozhodnutí o občanství	prezident, obce	rozhodující úředník + souhlas obce, soudní přezkum (§ 9, 11)	Osobní odpovědnost a ochrana proti svévoli; obec rozhoduje, nesmí však diskriminovat.
Nelegální vstup	trestný čin, „zbavuje jej zcela naší ochrany“	trestný čin, ale zachováno právo požádat o azyl a zákaz vyhoštění do mučení (§ 22, 24)	Absolutní zákaz mučení a nevracení pronásledovaných nelze vyloučit žádným zákonem.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon provádí čl. 14 a 51 ústavy, respektuje čl. 13 odst. 3 (nemovitosti cizincům jen pronájem) a čl. 12 (limity nezávisle na smlouvách neschválených referendem). Odpovídá étosu: loajalita a ctnost jako podmínka spoluvlastnictví vlasti, přitom zachování lidské důstojnosti každého.

5. Dopady

Prodloužení lhůt a souhlas obce sníží počet naturalizací. Imigrační limity přenášejí rozhodnutí o rozsahu přistěhovalectví na občany. Obce získají novou agendu (souhlas, slib, kurzy).

B. Zvláštní část

K § 1 a 2: Předmět a zásady.

K § 3 až 7: Nabytí narozením, určením otcovství, ochrana dětí bez státní příslušnosti a autorova cesta třetí generace.

K § 8 až 11: Naturalizace s přísnými podmínkami, asimilací a souhlasem obce.

K § 12 a 13: Udělení prezidentem a slib.

K § 14 až 16: Pozbytí jen vlastní vůlí, více občanství.

K § 17 až 21: Pobyt, pracovní povolení, limity a povinnosti cizinců.

K § 22 a 23: Azyl a dočasná ochrana.

K § 24 a 25: Nelegální vstup, zajištění a vyhoštění pod soudní kontrolou.

K § 26 až 28: Přechodná ustanovení, zrušení dosavadních zákonů a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 1, 7, 9, 12, 13, 14, 17, 51 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Definice (č. 3, 4), Hlava 1 (čl. 29), Hlava 2 (čl. 59), Hlava 4 (čl. 81); seznam zákonů (č. 6); zákony č. 186/2013 Sb., 326/1999 Sb., 325/1999 Sb.